

VITA

AZ IFJÚSÁGI IRODALOMRÓL

JELENKOR 1965–1966*

Alighanem az első eset az újabb magyar könyvkiadásban, hogy egy vidéken szerkesztett folyóirat vitaanyaga külön kötetben megjelenik. A pécsi Jelenkor hasábjain négy évvel ezelőtt, 1965-ben tartalmas polémia kezdődött *napjaink ifjúsági irodalmának* történeti, esztétikai, kritikai, pedagógiai kérdéseiről — ennek az eszmecserének részben tovább munkált tanulmányait adta ki most külön kötetben a Móra Kiadó Kozmosz Könyvek sorozata. A megjelenés ténye *kettős szerkesztői siker*. A Jelenkor — új koncepciójának jegyében — nem a pannon líra hagyományainak bogozásába merült bele, nem a modernizmus körül megfelleklő viták állóvívének karavására vállalkozott ismét, hanem arra, amire adottságaiból és erőiből futja: háta mögött a helyi főiskola tapasztalt pedagógusaival a modern ifjúsági irodalom történeti-kritikai vizsgálatát tűzte ki célul, s ezzel az irodalmi termelés egy eleddig kritikán kívül eső rétegét is beemelte az irodalmi köztudatba. Még tágabb összefüggéseiben szemlélve a kérdést: az izlésnevelés és formálás országos ügyéhez is kapcsolódott, éspedig nem az elvont teoretizálás módján, hanem konkrét anyagszerűséggel. És jó szerkesztői hűzás a kötet megjelenése a Móra Kiadó részéről is: eddigi szépirodalmi kiadványai mellé — mintegy a tájékozódás és tájékoztatás, a minősítés és ér-

telmezés kézikönyvét produkálva — olyan történeti-esztétikai fogódzót adott kezünkbe, amit nemcsak az irodalom- és neveléstudomány szakemberei, de a fogyasztók kettős rétege (a már önállóan tájékozódni képes ifjúsági olvasóréteg és alacsonyabb korosztályok esetén a szülők, nevelők rétege is) iránymutatóként használhat.

Mindennek kapcsán szabad legyen két gondolatot megfogalmaznunk. A Jelenkor az elkövetkező időkben nyilván nem horgonyozhat le kizárólagosan az ifjúsági irodalom vizén, de nem tenné rosszul, ha továbbra is rendszeresen hajózna azon, ha — miként ezt a vita óta is mutatják törekvések — önálló kritikai rovatot nyitna az ifjúsági irodalom számára. E műveknek jóformán nincs kritikájuk, ha igen, az merőben pedagógiai, didaktikai indítékú, elkelve hát, hogy e szükséges szempont az esztétikai igényességgel ötvözve kapjon helyet valahol, s éppen a Jelenkor hasábjain. Milyen jó lenne elérni végre, hogy lapjaink valóban ne hasonlítanak mindenben egymásra! A Jelenkor-nak — legalább is egy szűk területen — itt az alkalom az okos elkülönülésre. Érje el, hogy aki — olvasó, nevelő, kritikus — a mai ifjúsági irodalom világában akar tájékozódni, az ne kapkodjon fűhöz-fához, hanem a pécsi Jelenkor-t vegye meg.

S a Kozmosz Könyvek népszerű sorozata is haladhatna a megkezdett helyes

úton, keresvén az alkalmat és a témát, amivel ismét mostani kiadványának erejével nyújthatna segítséget szakvéleménynek és olvasótábornak egyaránt. Hadd ajánljuk az alkalmat és a témát házunk tájáról! A Tiszatáj Fórum rovatában lassan két éve folyik egy vita *a történelmi regény kérdéséről*. Esztéták, történészek, írók, olvasók, könyvtárosok cseréltek eszméket eddig e fontos kérdés kapcsán, s még van tarsolyunkban néhány vitacikk. Az év végére lezáruló polémia anyagát nem szerkesztőségünk ítéli tartalmasnak csupán, eddigi visszhangja széles körű érdeklődésről és a törekvéssel együttérző rokonszenvről tanúskodik. Talán nem kell bizonygatni, hogy a történelmi és életrajzi regény mily széles olvasórétegek mindennapi kenyeré, hogy az ún. ifjúsági irodalom után épp ennek lépcsőfokára hág az ifjú irodalombarát, hogy szörnyen zavaros e téren az érdeklődés és az ítékezés szintje (bestseller, giccs és igazi értékek keverednek egymással stb.) — van tehát értékelni- és eligazítanivaló éppen elég.

Ha a Móra Kiadó tekintene folyóiratunk utóbbi két évfolyamába, meggyőződésünk, hogy megtalálná ott egy, a mostanival színvonalban, fontosságban, sőt kronológiában is rimelő új kötet anyagát, aminek az lenne a címe: *Vita a történelmi regényről — Tiszatáj 1967* —1968. (k.)

* Szerkesztette és bevezette Szederkényi Ervin.